

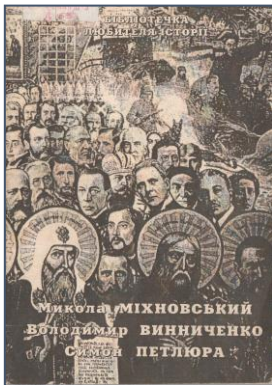
Симон Петлюра: історичний портрет

*Чи ми своєю боротьбою
здобули для України що-небудь? Так, наша боротьба в
історії українського народу буде записана золотими
буквами. Ми вступили на арену історії тоді, коли
весь світ не знав, що таке Україна. Ніхто не хотів її
визнати як самостійну державу, ніхто не вважав
нашого народу за окрему націю. Єдиною боротьбою,
упертою і безкомпромісною, ми показали світові, що
Україна є, що її народ живе і бореться за своє право,
за свою свободу і державну незалежність.*
С. Петлюра

Симон Петлюра залишив у спадок свої заповіти – вільної самостійної, соборної, демократичної, правової держави, регулярного національного війська, консолідації політичних сил та європейського вектору розвитку України. Недруги української незалежності називали визвольний процес України у ХХ столітті «петлюрівщиною», а свідомих українців – петлюрівцями. Ім'я Симона Петлюри стало загальнонаціональним символом боротьби за українську державність і синонімом незламності та українського самостійництва.

І. Становлення Петлюри як людини і громадянина

*Полтавська земля вродила нам того
велета, якого саме Провидіння поставило
на чолі народних месників, що їм було
призначено зреалізувати й закріпити в
пам'яті сучасних і прийдешніх поколінь
ідею української державної незалежності.*
Микола Степаненко

Дмитренко-Думич Ю. М. Микола Міхновський. Володимир Винниченко. Симон Петлюра: документальні нариси / Ю. М. Дмитренко-Думич. – Полтава : Видавництво «Кобеляки», 1998. – 68 с.

Розповідь про видатних українських діячів ведеться в художньо-нарисовому плані з використанням документальних матеріалів. Біографічні відомості охоплюють період між лютневою революцією, жовтневим переворотом в Російській імперії та початком українських визвольних змагань. Видання розраховане на студентів, учнів та вчителів.

Литвин С. Симон Петлюра у боротьбі за самостійну Україну / С. Литвин. – Київ : Смолоскип, 2018. – 680 с.

Комплексне наукове дослідження висвітлює такі питання: молоді роки і журналістська робота Петлюри, його участь у першій українсько-більшовицькій війні, опозицію до гетьманату, українізацію війська, діяльність на посту Голови Директорії УНР та інше. Видання розраховане на всіх, хто цікавиться історією України.

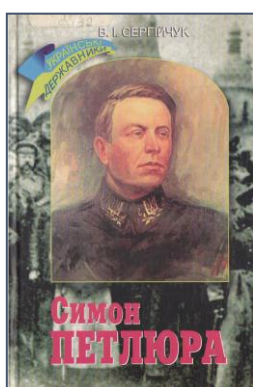
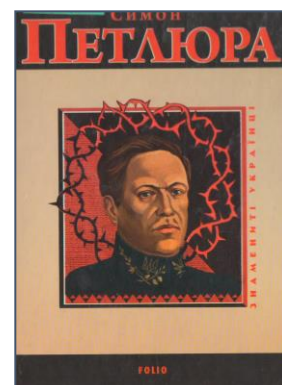

Полтавська Петлюріана. Число 4 / Упоряд. М. Кульчинський. – Полтава : ТОВ «Рік», 2001. – 216 с.

Наукове видання містить матеріали п'ятих Петлюрівських читань. Особлива увага приділена родоводу Петлюр і початку громадської діяльності Симона Васильовича. Розраховане на краєзнавців, істориків, культурологів.

Савченко В. Симон Петлюра / В. Савченко. – Харків : Фоліо, 2015. – 123 с.

Книга є спробою розібратися як і чому радянська пропаганда зробила Петлюру втіленням всіх темних людських сторін: зради, обману, підступності, жорстокості. Він сам, будучи літератором і журналістом, ніколи не писав про своє особисте життя, а тільки про політичні події, державницькі завдання, українські інтереси та культуру. Для студентів, викладачів і всіх, хто цікавиться історією.

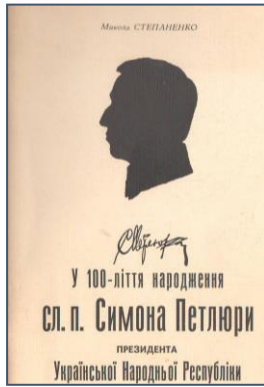
Сергійчук В. І. Симон Петлюра / В. І. Сергійчук. – Київ : Видавництво «Україна», 2004. – 448 с.

Книга розповідає про подробиці життя і діяльності Симона Петлюри від народження і до загибелі... Для широкої читацької аудиторії.

Симон Петлюра та його родина: документи і матеріали / Упоряд. В. Михальчук, М. Кульчинський. – Полтава: ТОВ «Рік», 2018. – 268 с.

Книга видана завдяки родині Боднаруків з Чикаго. Вперше друкуються досі невідомі документи, листи, малюнки, вірші, фотографії, чернетки записів Петлюри та його рідних. До цих матеріалів додаються статті, примітки та коментарі дослідників архівних матеріалів. Видання розраховане на політологів, дипломатів, істориків, культурологів.

Степаненко М. У століття народження Симона Петлюри президента Української народної республіки / М. Степаненко. – Вашингтон : Видавництво «Україна», 1979. – 74 с.

Книга доктора філософії, віце-президента УНР в екзилі Миколи Степаненка, видана коштом меценатів з Братства державників-самостійників, послідовників Симона Петлюри та Українського Видавничого Фонду Філадельфії є збіркою доповідей, статей і промов. Вона розповідає про дитячі та юнацькі роки, становлення особистості, громадську та державну діяльність видатного українця. Для широкого кола читачів.

Додаткова інформація на сайтах:

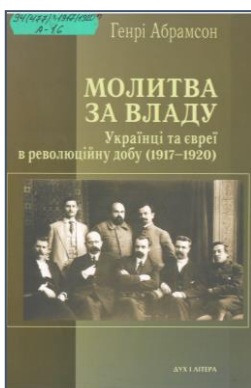
1879 – народився Симон Петлюра, Голова Директорії, Головний Отаман військ і флоту УНР [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2019. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/traven/22/1879-narodyvsya-symon-petlyura-golova-dyrektoriyi-golovnyy-otaman-viysk-i-flotu-unr> (дата звернення: 21.04.2024). – Назва з екрана.

Симон Петлюра [Електронний ресурс] // Музей становлення української нації : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2019. – Режим доступу: <https://www.museumsun.org/person/52/> (дата звернення: 21.04. 2024). – Назва з екрана.

II. Військова і політична діяльність Симона Петлюри

Державного мужа характеризує його спроможність визначити справжнє відношення між силами, і це своє знання він присвячує для здійснення, своєї мети. Жодна політика не може бути кращою, ніж її мета, яку вона визначає для себе.

Г. Кіссінжер

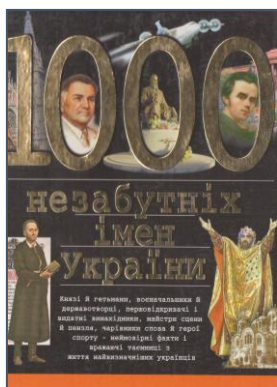

Абрамсон Г. Молитва за владу. Українці та євреї в революційну добу (1917-1920) / Абрамсон Г., пер. з англ. А. Котенко. – Київ : Дух і Літера, 2017, – 320 с.

У книзі розкривається складний період українсько-єврейської історії після краху Російської імперії. Автор досліджує як склалися міжетнічні стосунки за часів різних українських урядів. Особливу увагу приділено постаті Симона Петлюри і його ставленню до євреїв. Для студентів вищих навчальних закладів.

Гунчак Т. Симон Петлюра та євреї / Т. Гунчак. – Київ : Либідь, 1992. – 48 с.

Книга вміщує численні факти та документи, що спростовують упередження до Симона Петлюри як винуватця єврейських погромів і висвітлює гуманну політику його уряду щодо національних меншин, зокрема створення Міністерства єврейських справ у новій Українській державі. Для істориків, політологів та студентів вищих навчальних закладів.

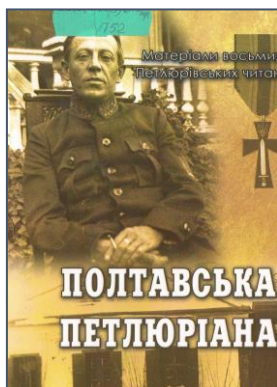

Мельничук Г. «Український Гарібальді» Симон Петлюра. / Г. Мельничук // Тисяча незабутніх імен України. – Київ : Видавництво «Школа», 2005. – 288 с. 46 – 49

Книга висвітлює роль окремої особистості в історичних процесах. Стаття «Український Гарібальді» дає відповідь на питання: у чому полягають заслуги Симона Петлюри перед Україною? Для широкого кола читачів.

Полтавська Петлюріана. Число 1 / Упоряд. П. П. Ротач. – Полтава : ОДГВ «Полтавський літератор», 1993. – 92 с.

Наукове видання містить матеріали других Петлюрівських читань і висвітлює такі теми: Петлюра і Полтавщина; економічні погляди Петлюри; культурне і мистецьке життя у Полтаві доби УНР. Розраховане на краєзнавців, істориків, культурологів та всіх, хто цікавиться історією.

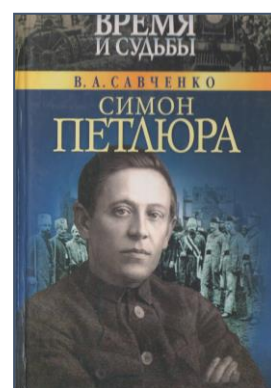

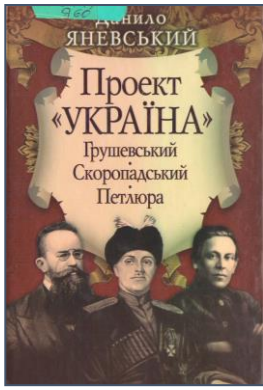
Полтавська Петлюріана. Число 7 / за ред. М. Кульчинського, Т. Пустовіта – Полтава : ТОВ «Рік», 2009. – 200 с.

Наукове видання подає матеріали восьми Петлюрівських читань. Особлива увага приділена державницькій діяльності Симона Васильовича, його соратникам та видатним діячам українського національного руху. Для викладачів, аспірантів, студентів.

Савченко В. А. Симон Петлюра / В. А. Савченко. – Харків : Фоліо, 2004. – 416 с.

У книзі дається дещо упереджена оцінка діяльності політика та військового діяча, акцентується на ідеалізмі та помилках Петлюри, його романтичному сприйнятті української літератури та історії. Для широкого кола читачів.

Яневський Д. Б. Проект «Україна». Грушевський. Скоропадський. Петлюра / Д. Б. Яневський. – Харків : Прапор, 2012. – 921 с.

Автор позиціонує свою книгу як навчальний посібник для політологів, журналістів, істориків, публіцистів. В ній він подає своє уявлення про феномен української державності, суб'єктивні погляди на діяльність видатних політиків і причини їхніх поразок. Розділ, присвячений Петлюрі, має назву «Проект Україна або крах Симона Петлюри» і містить гіпотези, що є альтернативними до офіційно прийнятих. Для всіх, хто цікавиться історією.

Додаткова інформація на сайтах:

Пересунько Т. Залюблений у мистецтво головнокомандувач [Електронний ресурс] / Т. Пересунько // Локальна історія : [сайт]. – Електрон. журн. – [Б. м.], 2023. – Режим доступу: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/zaliublenii-u-mistetstvo-golovnokomanduvach/> (дата звернення: 22.04. 2024). – Назва з екрана.

Шурхало Д. Петлюра і генерали армії УНР [Електронний ресурс] / Д. Шурхало // Радіо «Свобода» : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2023. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/petlyura-heneralny-armiyi-unr/32743698.html> (дата звернення: 22. 04. 2024). – Назва з екрана.

Симон Петлюра – український державний, військовий та політичний діяч [Електронний ресурс] // Facebook. Полтавська обласна державна адміністрація : [сайт]. – Електрон. відео дані. – [Б. м.], 2020. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/watch/?v=579842102500303> (дата звернення: 6.05. 2024.) – Назва з екрана.

III. Симон Петлюра – символ нашої державності

В українську державність ми віруємо, українську державність ми сповідуємо, в її неминучості ми переконані... її ідею ми носимо в серці, бо її духом овіяне все життя.

Симон Петлюра

Вінчковський Т. С. Політичні діячі доби національної революції 1917-1921 рр. Симон Васильович Петлюра. / Т. С. Вінчковський // Політичні діячі України: 1917 – 2004. – Харків : Основа, 2005. – С. 13-18

Всі статті видання присвячені політичній діяльності провідних діячів нашої держави. Матеріал про Петлюру містить основні віхи його життя, його політичну доктрину та шляхи втілення її в життя. Для учнів, вчителів та студентів.

Панов М. Новітня доба. УНР. Петлюра Симон Васильвич // Державні, політичні та громадські діячі України: політичні портрети – Київ : ВД «Ін Юре», 2002. – С. 301 – 304

Видання містить короткі політичні біографії найбільш визначних українських державотворців, мислителів та діячів культури. Симон Петлюра показаний як блискучий публіцист, громадський і політичний діяч, голова Директорії УНР. Для всіх, хто цікавиться історією.

Іванис В. Симон Петлюра – президент України / В. Іванис. – Київ: Наукова думка, 1993. – 272 с.

Книга є ґрунтовною науковою біографією Петлюри, що базується на архівних та публіцистичних джерелах, спогадах і свідченнях учасників визвольних змагань в Україні 1917 – 1920 років. Для широкого кола читачів.

Митрофаненко Ю. Боротьба Директорії проти отаманщини / Ю. Митрофаненко // Українська отаманщина 1918 – 1919 років. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2016. – С. 161 – 197

У книзі висвітлюється явище отаманщини як складової процесів Української революції. Четвертий розділ знайомить з тактикою Петлюри у боротьбі з отаманами, діяльність яких набула загрозливих для держави форм, та заходами Директорії щодо ліквідації явища отаманщини. Для науковців, студентів, викладачів та краєзнавців.

Михайлів Т. В. Видатні постаті українського державотворення: довідник / Т. В. Михайлів. – Харків : Основа, 2014. – С. 49 – 63

Довідник містить матеріали, які коротко розповідають про тих державників, діяльність яких і досі залишається мало дослідженою істориками. Петлюра показаний більше як Голова Директорії. Для всіх, хто цікавиться історією України.

Політична історія України. ХХ століття: У 6 т. / за ред. В. Ф. Солдатенко. – Київ : Генеза, 2003. – т. 2 – 488 с.

Другий том присвячений подіям революційної доби 1917-1920 років. На широкій документальній основі в ньому відтворено складні та суперечливі процеси національно-визвольних змагань, розкрито пошук теоретико правових моделей державотворення та висвітлено роль видатних політичних діячів того часу. Симон Петлюра згадується з 14 по 463 сторінку. Для фахових істориків, викладачів та студентів.

Полтавська Петлюріана. Число 5 / За ред. М. Кульчинського, Т. Пустовіта – Полтава : ТОВ «Рік», 2003. – 272 с.

Наукове видання подає матеріали шостих Петлюрівських читань. Петлюра показаний як гуманітарій на чолі держави, розкрито його значення, як публіциста, критика, культурного діяча. Для викладачів, аспірантів, студентів.

Яневський Д. Політичні системи України 1917 – 1920 років: спроби творення і причини поразки / Д. Яневський. – Київ : Дух і літера, 2003. – 767 с.

Монографія є новим кроком у вивченні передумов і перебігу українських визвольних змагань та в аналізі багатопланових причин поразки. Політичні спрямування українських державників розглянуто у контексті світової геополітики. Постать Симона Петлюри показана у співпраці та стосунках з іншими видатними діячами. Для тих, хто цікавиться українською історією.

Додаткова інформація на сайтах:

Шандро В. Неоднозначна постать чи національний герой. Симон Петлюра [Електронний ресурс] / В. Шандро // Суспільне : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2022. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/36145-simon-petlura-neodnoznacna-postat-ci-nacionalnij-geroj/> (дата звернення: 21.04.2024). – Назва з екрана.

Сатпаєв М. Симон Петлюра – ворог більшовиків та символ боротьби українців [Електронний ресурс] / М. Сатпаєв // Український інтерес : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2023. – Режим доступу: <https://uain.press/blogs/simon-petlyura-vorog-bilshovykiv-ta-symvol-borotby-ukrayintsiv-1037184> (дата звернення: 21. 04. 2024). – Назва з екрана.

Ющенко В. Петлюра – один із символів українського державотворення [Електронний ресурс] / В. Ющенко // Радіо свобода : [сайт] – Текст. дані. – [Б. м.], 2009. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/1741112.html> (дата звернення: 21. 04. 2024). – Назва з екрана.

IV. Творча спадщина Симона Петлюри і його образ в художній літературі

*Для багатьох українців постать
Петлюри стала синонімом таких понять,
як боротьба за незалежність,
патріотизм, національна гідність... У
його імені – квінтесенція політичних
програм... Ставлення до його пам'яті
визначає і ставлення громадян до своєї
державності*
Віктор Савченко

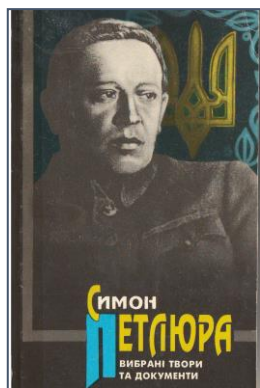

Бутченко М. Петлюра. Боротьба / М. Бутченко. – Харків : КСД, 2019. – 224 с.

Книга розповідає про Симона Петлюру як чоловіка і батька, про початок його військової кар'єри, репресії (ув'язнення) від уряду Скоропадського, про воєнні операції та політичну діяльність, про стосунки з українськими державниками та військовиками. Видання розраховане на широке коло читачів.

Онуфрієнко В. Симон Петлюра: поема / В. Онуфрієнко. – Мельбурн : Видавництво «Українець в Австралії», 1961. – 16 с.

У поемі йдеться про організоване Москвою вбивство видатного українського політика, про значення його праці для України і гідне вшанування його діянь. Для широкого кола читачів.

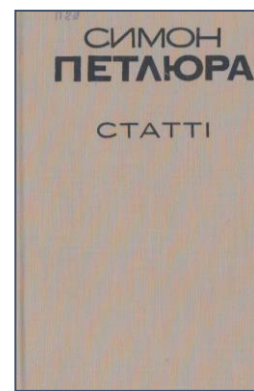

Петлюра С. Вибрані твори та документи / Уклад. Л. В. Голота. – Київ : «Довіра», 1994. – 271 с.

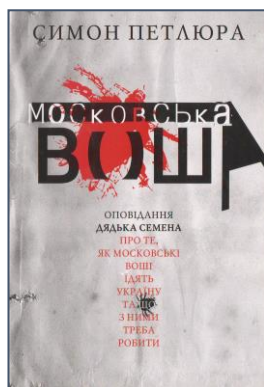
Збірка містить документи та вибрані твори Симона Васильовича з трьох різних періодів його діяльності: культурної 1902-1914 років, революційної та військово-політичної 1917-1920 років та еміграційної 1920-1926 років у контексті національного відродження нашої держави. Для викладачів, аспірантів, студентів.

Петлюра С. Статті / Упоряд. О. О. Климчук. – Київ : «Дніпро», 1993. – 341 с.

До видання увійшли найважливіші літературознавчі та публіцистичні твори видатного культурного, політичного та

військового діяча, прозрілого мислителя та будівничого української державності. Видання призначене для вдумливих читачів, які хочуть зробити і свій внесок у духовне майбутнє нації.

Петлюра С. Московська воша / С. Петлюра. – Київ : ВЦ «Просвіта», 2016. – 104 с.

Книга написана незадовго до вбивства автора, хоча задумана була набагато раніше. Вона розкриває талант Петлюри-журналіста та є своєрідним документом його доби. Це доступний виклад історії української революції, боротьби Української Армії, гарячкових заходів уряду УНР та зроблених помилок. Для всіх, хто цікавиться історією, філософією та культурою України.

Додаткова інформація на сайтах:

Непрощені – Симон Петлюра [Електронний ресурс] // YouTube : [сайт]. – Електрон. відео дані. – [Б. м.], 2007. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Lq9XAozt5fw> (дата звернення: 6.05.2024). – Назва з екрана.

1919: Петлюра приймає військовий парад. Підбірка фото- і кінохроніки, присвяченій Симону Петлюрі – керівникові Директорії Української Народної республіки в 1919-1920 роках [Електронний ресурс] // Історична правда : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2010. – Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/videos/2010/11/12/4193/> (дата звернення: 6.05.2024). – Назва з екрана.

Таємний щоденник Симона Петлюри. Український фільм // YouTube : [сайт]. – Електрон. відео дані. – [Б. м.], 2019. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=UDvcrGdH8iU> (дата звернення: 6.05.2024). – Назва з екрана.

Таємниці великих українців. Симон Петлюра [Електронний ресурс] // YouTube : [сайт]. – Електрон. відео дані. – [Б. м.], 2021. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=INT8RiYVl2o> (дата звернення: 6.05.2024). – Назва з екрана.

Фронт-MAN УНР [Електронний ресурс] : Український інститут національної пам'яті : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2019. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua/informaciyi-materialy/vchytelyam/metodychni-rekomendaciyi/front-man-unr-metodychni-rekomendaciyi-do-vidznachennya-140-richchya-vid-dnya-narodzhennya-symona-petlyury> (дата звернення: 6.05.2024). – Назва з екрана.